

I. JUBILEUSZ „LUDU”

SETNY TOM „LUDU”

Zapraszamy Państwa do lektury jubileuszowego, setnego tomu „Ludu”. Jego ukazanie się w formie (jeszcze!) drukowanej było możliwe dzięki szczodrej pomocy finansowej instytucji, organizacji i osób, które odpowiedziały na nasz apel. Dziękujemy z całego serca naszym Darczyńcom! Wydaje się znamienne, że niejako powróciliśmy, poprzez tę akcję, do początków czasopisma, którego twórcy i redaktorzy niejednokrotnie musieli przezwyciężać trudności finansowe i usilnie poszukiwać środków na publikację.

Tom niniejszy nosi szczególny charakter. Zawiera kilka tekstów „okolicznościowych”, omawiających dzieje i stan obecny ważnych i zasłużonych dla rozwoju etnologii instytucji – Biblioteki i Archiwum Naukowego Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego oraz Komitetu Nauk Etnologicznych Polskiej Akademii Nauk. Trzonem numeru jest wszakże część specjalna, zawierająca refleksje naukowców zagranicznych dotyczące badań antropologicznych, które prowadzili w Polsce. Antropolodzy afiliowani w ośrodkach akademickich w różnych krajach (Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Niemcy, Słowacja, Ukraina), szeroko znani i dopiero zaczynający karierę naukową, prowadzący w różnych okresach badania etnograficzne w naszym kraju, opisali swoje doświadczenia z polskich badań. Podzielili się często bardzo osobistymi wspomnieniami i uwagami, zarówno na temat badań terenowych, spotkań z polskimi kolegami i koleżankami po fachu, jak i innych stron „bycia tutaj”. Szeroki kontekst tych ciekawych, pogłębionych refleksji – rysujących, w sumie, interesujący obraz procesu tworzenia wiedzy antropologicznej o Polsce w różnym czasie i z różnych perspektyw – przedstawił w artykule wprowadzającym do tej części jej pomysłodawca, prof. Michał Buchowski. Poza omówionymi wyżej działami zachowano dotychczasowy układ treści czasopisma.

Obecna polityka Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zmierzająca do zapewnienia otwartego dostępu do wszystkich czasopism naukowych, prowadzi do zmiany formy publikacji na wersję on-line. Niniejszy „Lud” jest więc, być może, ostatnim wydanym w postaci drukowanej. Jak zapowiadaliśmy w apelu o wsparcie, zależało nam, by jubileuszowy tom zamknął symboliczną i materialną zarazem klamrą dotychczasowe dzieje tego zasłużonego dla polskiej

etnologii i antropologii czasopisma przed rozpoczęciem jego „nowej, cyfrowej ery”. Cieszę się, że dzięki Państwa pomocy udało się ten zamiar zrealizować. Jest to jednocześnie ostatni, dziesiąty z kolei tom, którego wydanie prowadziłam, pełniąc funkcję redaktora naczelnego od 2007 roku. Korzystam więc z okazji, by podziękować członkom Rady Redakcyjnej, zespołowi redakcyjnemu, recenzentom, autorom, wszystkim czytelnikom, bez których pracy, wsparcia, pomocy, życzliwości i zainteresowania czasopismo nie miałoby szans trwania i rozwoju. Dziękuję również za nieustające wsparcie instytucjonalne i czysto „ludzkie” ze strony Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego i Komitetu Nauk Etnologicznych PAN, których organem jest „Lud”. W *Słowie wstępnym* od redakcji w pierwszym tomie „Ludu” za rok 1895 tak pisano o nowym czasopiśmie:

jeżeli podołamy utrzymać [je] w tych ramach i podnieść na ten stopień, na który wymagania nauki ludoznawstwa i dobro sprawy, dla której pracować postanowiliśmy, podnieść za święty nakładają nam obowiązek: – odniesiemy jako nagrodę to błogie uczucie, że według sił i możliwości pracowaliśmy dla sprawy, którą uważamy za ważną i pożyteczną.

Mimo upływu czasu i zmiany nomenklatury, nasze cele pozostały takie same. Staraliśmy się podnieść poziom czasopisma na stopień odpowiadający współczesnym wymaganiom etnologii/antropologii społeczno-kulturowej; jeśli nie wszystkie zamiary zdołaliśmy zrealizować, to przecież „według sił i możliwości pracowaliśmy dla sprawy, którą uważamy za ważną i pożyteczną”.

Przed nowym redaktorem naczelnym i jego zespołem stają nowe wymagania, nowe i niełatwe wyzwania. Życzę serdecznie, by udało im się sprostać tym wyzwaniom oraz czerpać satysfakcję z pracy „dla dobrej sprawy”.

Danuta Penkala-Gawęcka